

дары, алардын ассоциациялары менен эч кандай консультациялар жана талкуулар жүргүзүлбөйт. Ушул тапта ченемдик укуктук актылар биринин артынан бири болуп өтө көп санда кабыл алынууда. Бирок жеринде түзүлгөн кырдаал, ошондой эле алардын жамаатка тийгизген таасири терең изилденген жок. ЖӨБ органдарынын өкүлдөрүнүн пикирлери эске алынбайт, ЧУА долбоорлору топ-топ болуп киргизилбейт. Мунун натыйжасында кабыл алынган айрым ченемдик укуктук актылар чыныгы турмуш менен айкалышпай, иштебейт. Башкача айтканда, кандай максатта даярдалып, кабыл алынса, ал максат ишке ашпай кала берет.

“Жергиликтүү өз алдынча башкаруу жөнүндө” КР Мыйзамынын 9-беренесиндеги талаптарды күчөтүү үчүн ЧУА жөнүндө мыйзамды бир норма менен толуктоо сунушталат: жергиликтүү жамааттардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызыкчылыктарына тикелей тиешелүү маселелер боюнча ченемдик укуктук актыларды даярдоодо жана кабыл алууда ченем чыгаруучу органдар (кызмат адамдары) мыйзамда белгиленген тартипте жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын тиешелүү ассоциациялары жана союздары менен консультацияларды жана талкууларды өткөрүшү керек. Ушуну менен бирге жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жана/же алардын ассоциациялары, союздары ченем чыгаруучу органдардын жумушчу топторунун ишине катышууга укуктуу.

Ошондой эле макулдашуу деген эмне болгонун чечмелеп, бул түшүнүккө аныктама берүү зарыл. Бул аныктамада тараптардын макулдашуусуна катышкандардын укуктары жана жоопкерчилиги камтылып, макулдашуу процессинде механизм, иш-аракеттердин ырааттуулугу сүрөттөлүп, макулдашууга жетишилбей калган учурда даттануу механизми белгиленип, анын кесепеттери сүрөттөлүүгө тийиш. ЧУА жөнүндө мыйзамдан тышкары макулдашуу процессин укуктук жактан жөнгө салган башка ченемдик укуктук акт жок жана болбошу да керек.

Же жергиликтүү жамааттарга тиешелүү маселелер боюнча комитеттердин жана палаталардын жыйындарына ЖӨБ органдарынын ассоциацияларынын милдеттүү түрдө катышуусуна жана алардын пикирлерин протоколдорго киргизүүгө байланыштуу, же болбосо жергиликтүү жамааттардын кызыкчылыктарына карата ЧУА долбоорлоруна милдеттүү экспертиза киргизүүгө байланыштуу Жогорку Кеңештин иш регламентине тиешелүү өзгөртүүлөрдү киргизүү.

Бюджет аралык мамилелер боюнча ЖК Бюджет жана финансы боюнча комитетинин макулдашуу жыйынынын өзгөчө протоколу

Бул протокол мамлекеттик бийлик органдары бюджет долбоорун түзүү процессинде жөнгө сала албаган, бюджет аралык мамилелерге байланыштуу талаштуу маселелер боюнча тең салмактуу че-

чимди Жогорку Кеңешке сунушташы керек. Ошондой эле протокол бюджет аралык маселелер боюнча өкмөттүн жана ЖӨБ органдарынын позициясындагы айырманы чагылдырышы керек. Аны менен бирге тараптардын каршы пикирлери жүйөлүү болуп, кесепеттери эсептелип, далилдүү болууга тийиш. Парламент бюджеттик ресурстарды мамлекеттик жана жергиликтүү бюджеттерге бөлүштүрүүнүн тигил же бул вариантынын кесепеттерин так көрө алышы керек. Учурда депутаттар негизинен Финансы министрлигинде калыптанып, өкмөткө берген пикирине таянууда. Бирок андай пикир жергиликтүү жамааттардын артыкчылыктарын дайыма эле эске ала бербейт.

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин жана өкмөтүнүн тигил же бул чечимдери жергиликтүү жамааттардын өнүгүүсүнүн ошондой эле ЖӨБдүн өкүлчүлүктүү органдарынын – жергиликтүү кеңештердин иш сапатына тийгизген таасирине байланышкан маселелер боюнча ЖӨБ органдарынын ассоциацияларынын Жогорку Кеңештин алдында милдеттүү түрдө жылдык доклад тапшыруусун киргизүү

Доклад кадыресе түшүнүктө кабыл алынган документ эмес. Доклад – бул КР ЖКнын контролдук функцияларына, КР ЖКнын мыйзамдарынын жана башка актыларынын тийгизген таасирине мониторинг жүргүзүү процесси, бул мониторингдин жыйынтыктарын талкуулоо жана талкуудан кийин чечимдерге түзөтүүлөрдү киргизүү. Мындай докладдар башка тармактарда жана өлкөлөрдө колдонулуп келүүдө. Мисалы, Акыйкатчынын докладдары да кабыл алынган чечимдердин сапатына мониторинг жана баалоо аспабы катары колдонулуп келатат.

Докладдын иш цикли маалыматтарды чогултуп, аларга анализ жүргүзүүдөн башталат. Ал өзүнө сапаттык жана сандык изилдөөлөрдү, кырдаалды баалоону камтыйт. Докладга мыйзамдардын жергиликтүү жамааттарга жана өлкөнүн тең салмактуу аймактык өнүгүүсүнө тийгизген таасиринин объективдүү индикаторлору кирет. Ошондой эле жергиликтүү деңгээлде парламенттик демократиянын өнүгүүсүн камсыз кылууда жергиликтүү кеңештердин жөндөмдүүлүгүнүн индикаторлору да докладга кошулат. Индикаторлордун топтомун процесстин катышуучулары, анын ичинде КР ЖК да талкуулашат. Андан соң негизги тыянактар эксперттик жамааттар жана мамлекеттик органдар менен кошо талкууланып, жергиликтүү жамааттардын тең салмактуу өнүгүүсүнө терс таасирин тийгизген мыйзам чыгаруудагы ажырымдарды жоюу боюнча КР ЖКга сунуштар даярдалат. Талкуулардын жүрүшүндө жамааттар жана мамлекеттик органдар тарабынан аныкталган көйгөйлөргө байланыштуу пикирлерде жана мамиледе айырма белгилүү болот. Көйгөйлөрдүн бир бөлүгү ушул этапта чечилет (мисалы, мыйзам жакшы, бирок аны практикада туу-